

แนวคิดและทฤษฎีสู่ความสำเร็จในการเรียนระดับบัณฑิตศึกษา

Concepts and Theories for Success in Graduate Studies

พิเชษฐ์ เกียรติประยูค^{*1}

Pichate Keartprayuk^{*1}

^{*}Corresponding Author, email: Pichate.kea@mahidol.ac.th

บทคัดย่อ

การเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นช่วงเวลาสำคัญของการพัฒนาทางวิชาการและอาชีพ ความสำเร็จในระดับนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่านั้น แต่รวมถึงความสามารถในการคิด วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการเรียนระดับบัณฑิตศึกษา โดยเน้นการศึกษา Self-Directed Learning Theory, Transformative Learning Theory, Motivation Theory และแนวคิดเรื่อง Metacognition พร้อมทั้งนำเสนอตารางเปรียบเทียบ และข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติสำหรับผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิผลอย่างลึกซึ้งและยั่งยืน

คำสำคัญ: การเรียนระดับบัณฑิตศึกษา, ความสำเร็จทางการศึกษา, การเรียนรู้ด้วยตนเอง, ทฤษฎีแรงจูงใจ

Abstract

Graduate education represents a crucial stage in both academic and professional development. Success at this level depends not only on academic performance, but also on the ability to think critically, conduct research, and engage in continuous self-improvement. This article aims to analyze key concepts and theories related to academic success at the graduate level, with a particular focus on self-directed learning theory, transformative learning theory, motivation theory, and the concept of metacognition. The article also presents a comparative table and practical recommendations for learners and stakeholders, to promote deep, effective, and sustainable learning.

Keywords: Graduate Studies, Academic Success, Self-Directed Learning, Motivation Theory

¹ นักวิชาการศึกษา, โรงเรียนกายอุปกรณ์สิรินธร, คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, มหาวิทยาลัยมหิดล

¹ Educator, Sirindhorn School of Prosthetics and Orthotics, Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University

บทนำ

ในโลกปัจจุบัน การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาไม่เพียงเป็นการต่อยอดจากระดับปริญญาตรีเท่านั้น แต่ยังถือเป็นช่วงเวลาที่นักศึกษาได้ก้าวเข้าสู่บทบาทของ “ผู้สร้างองค์ความรู้” อย่างแท้จริง วิเคราะห์และวิจัยเชิงลึกผ่านหลักสูตรที่มุ่งสร้างความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ที่สามารถตอบโจทย์โลกยุคใหม่ได้อย่างตรงจุด โดยเฉพาะในด้านการวิเคราะห์ข้อมูล การแก้ไขปัญหาข้ามศาสตร์ และการจัดการโครงการวิจัย ข้อมูลจากสถาบันชั้นนำระดับโลกระบุว่า ผู้เข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษามักได้รับผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่เด่นชัดกว่าผู้สำเร็จปริญญาตรี ทั้งในแง่รายได้เฉลี่ยที่สูงขึ้นและโอกาสในตำแหน่งงานที่ซับซ้อน เช่น งานวิจัยหรือตำแหน่งบริหารที่ต้องใช้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง โดยเฉลี่ยแล้ว รายได้อาจสูงขึ้นถึง 20–30% เมื่อเทียบกับผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (SalaryExplorer, 2024) นอกเหนือจากด้านรายได้ การเรียนระดับบัณฑิตศึกษายังส่งเสริมโอกาสในการสร้างเครือข่ายที่แข็งแกร่งผ่านความร่วมมือทางวิชาการ การประชุม และโครงการวิจัยร่วมกับอาจารย์หรือศิษย์เก่า ซึ่งเป็นฐานสำคัญของการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และเป็นจุดเริ่มต้นของโอกาสทางวิชาชีพใหม่ ๆ โดยสิ่งที่สำคัญมากขึ้นไปอีก คือ การสร้างบุคลิกภาพและสุขภาวะที่สมดุลในการทำงานบัณฑิตศึกษา จำเป็นต้องพัฒนาทักษะการบริหารเวลา การจัดการภาระงานส่วนตัว และการดูแลสุขภาพจิตจากงานวิจัยจาก Monash University (2024) ชี้ว่า ช่วงเวลาของการศึกษาเชิงลึกบนแพลตฟอร์มออนไลน์ หากได้รับการสนับสนุนด้านสุขภาพจิตและการวางระบบช่วยเหลือ จะส่งผลให้นักศึกษามีทั้งความยืดหยุ่นทางจิตใจ (Resilience) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ในระดับสังคมและเศรษฐกิจภาพรวม ประชากรที่มีระดับการศึกษาสูงขึ้นมักมีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนนวัตกรรมและเพิ่มผลิตภาพของประเทศ งานวิจัยระบุว่า การเพิ่มสัดส่วนบุคลากรที่จบระดับสูงในสังคมสามารถส่งผลให้ GDP เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญและยกระดับประสิทธิภาพการทำงานของคนในประเทศ

อย่างไรก็ตาม ปริญญาบัณฑิตสูงไม่ใช่การันตีความสำเร็จเสมอไป ข้อมูลจาก Abdelshiheed, Zhou, Maniktala, Barnes, และ Chi (2023) ชี้ว่าในบางกรณี นักศึกษาจบระดับสูงอาจเผชิญกับสถานการณ์ “Overqualification” ทำให้ไม่สามารถหางานให้ตรงกับวุฒิของตนได้ และอาจได้รับค่าตอบแทนต่ำกว่าที่คาดหวัง ดังนั้น การเลือกหลักสูตรควรอยู่บนพื้นฐานความสอดคล้องกับแนวโน้มตลาดแรงงาน และศักยภาพการสร้างผลตอบแทนระยะยาว เพราะท้ายที่สุด ความสำเร็จในการเรียนระดับบัณฑิตศึกษา สามารถเข้าถึงได้ผ่านการประสาน 3 แนวทางหลัก ได้แก่ การสร้างแรงจูงใจภายใน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการตระหนักรู้ในกระบวนการคิดของตนเอง (Metacognition) งานวิจัยล่าสุดชี้ว่า นักศึกษาที่เปี่ยมแรงจูงใจภายในและตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ด้วยตนเอง จะสามารถประเมินและปรับกลยุทธ์การเรียนรู้ได้ดี ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้เชิงลึก และมีผลงานวิชาการที่แข็งแกร่ง แนวคิดเหล่านี้ยังช่วยให้นักศึกษาเรียนรู้ที่อาจไม่ถูกเปิดเผยโดยตรงในห้องเรียน แต่ยังสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะตลอดชีวิต เช่น การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การเรียนรู้ การรู้จักใช้เวลา และการตระหนักถึงอุปสรรคของตนเอง ซึ่งเป็นลักษณะของผู้เรียนที่มีความเป็นผู้นำทางความรู้และมีความยั่งยืนในบทบาททางวิชาชีพต่อไปได้

ความสำเร็จในการเรียนระดับบัณฑิตศึกษา

ความสำเร็จในการเรียนระดับบัณฑิตศึกษาไม่ควรถูกจำกัดเพียงแค่การจบการศึกษาหรือผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการเชิงปริมาณเท่านั้น หากแต่ควรครอบคลุมถึงการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการเป็นนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ ซึ่งรวมถึงการคิดเชิงวิพากษ์ การวิจัยอย่างมีคุณภาพ การจัดการตนเอง และการมีส่วนร่วมในชุมชนวิชาการ ซึ่งการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) เป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์และประเมินข้อมูลอย่างมีเหตุผล ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาทั้งปริญญาโทและปริญญาเอกนับเป็นช่วงเวลาสำคัญที่ท้าทายทั้งด้านวิชาการ การวิจัย และการบริหารจัดการตนเอง งานวิจัยหลายชิ้นในบริบทของไทยได้ชี้ให้เห็นถึงปัจจัยหลายด้านที่ส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จในการเรียน ข้อมูลจากงานวิจัยของ Phinyosermrat, Boonkorsang, Phantuta, และ Mueanprasat (2024) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโท) คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดลมากที่สุด คือ ด้านการติดต่อและสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในขณะที่งานวิจัยของ Butrwong (2022) ระบุเช่นเดียวกันว่า ปัจจัยอันดับหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม คือ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งบ่งชี้ได้ว่า ความใกล้ชิด การสื่อสาร และความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างอาจารย์กับนักศึกษามีส่วนสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้แล้ว การวางแผนชีวิตอย่างรอบด้าน ทั้งเรื่องการเงิน การศึกษา และอาชีพ ถูกระบุว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญในการเรียนระดับปริญญาเอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทประเทศไทย จากข้อมูลงานวิจัยของ Chonnasatid, Narintarakul Na Ayuthaya, และ Kankanoke (2021) ยืนยันว่าการวางแผนชีวิตทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเงิน การศึกษา และการวางแผนอาชีพ จะเป็นตัวแปรสำคัญต่อความสำเร็จในการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างการเตรียมตัวล่วงหน้าและผลลัพธ์ทางการศึกษาที่ดี

การพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ก็เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาสามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการวิจัยอย่างมีคุณภาพ (Quality Research) ถือเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา นักศึกษาควรมีความสามารถในการออกแบบและดำเนินการวิจัยที่มีคุณภาพซึ่งไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มพูนความรู้ในสาขาวิชา แต่ยังส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาได้ และการจัดการตนเอง (Self-Management) เป็นทักษะที่ช่วยให้นักศึกษาสามารถบริหารเวลาและทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนระดับบัณฑิตศึกษา การมีสติรู้ตัว (Mindfulness) และการสะท้อนคิด (Reflective Practice) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยพัฒนาทักษะการจัดการตนเอง (D'Alessio, Avolio, & Charles, 2019) ซึ่งช่วยให้นักศึกษาสามารถประเมินและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมในชุมชนวิชาการ (Academic Community Engagement) ช่วยให้นักศึกษาสามารถแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับผู้อื่น ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น การมีส่วนร่วมในชุมชนวิชาการยังช่วยสร้างเครือข่ายที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอาชีพในอนาคต

ผู้ประพันธ์ได้นำเสนอจุดร่วมเชิงวิพากษ์ของผลการศึกษา พบว่า ความสำเร็จในการเรียนระดับบัณฑิตศึกษาจึงไม่เพียงแต่หมายถึงการจบการศึกษาหรือผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการเป็นนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ ซึ่งจะช่วยให้ นักศึกษาสามารถประสบความสำเร็จในอาชีพและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติได้อย่างยั่งยืน

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการเรียนระดับบัณฑิตศึกษา

ในบริบทของการเรียนรู้ระดับบัณฑิตศึกษา ผู้เรียนไม่เพียงต้องเผชิญกับความซับซ้อนขององค์ความรู้ แต่ยังสามารถจัดการการเรียนรู้ของตนเอง ทบทวน และพัฒนาแนวคิดอย่างต่อเนื่อง ทักษะเหล่านี้สะท้อนถึงความสามารถในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบเชิงทฤษฎีหลายประการ ด้วยเหตุนี้ ผู้ประพันธ์จึงได้นำเสนอกรอบแนวคิดที่อิงจากแนวคิดและทฤษฎีสำคัญ 4 ทฤษฎี ได้แก่

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning Theory; SDL)
2. ทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning Theory)
3. ทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory)
4. แนวคิดอภิปัญญา (Metacognition Concept)

แนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวนี้ไม่เพียงสะท้อนลักษณะของการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง (Deep Learning) แต่ยังเป็นเครื่องมือในการทำความเข้าใจพฤติกรรมผู้เรียนระดับบัณฑิตศึกษาในด้าน การตั้งเป้าหมาย การควบคุมตนเอง การปรับเปลี่ยนมุมมอง ความตระหนักรู้ต่อกระบวนการคิด และการรักษาแรงจูงใจ ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญ ดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning Theory; SDL)

Self-Directed Learning หรือการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึงกระบวนการที่ผู้เรียนริเริ่ม วางแผน และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง ทฤษฎีนี้มีความเหมาะสมอย่างยิ่งกับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เนื่องจากผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบในการกำกับกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง โดยเฉพาะในการทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการกำหนดเส้นทางการเรียนของตนเอง ซึ่งเริ่มจากการระบุความต้องการวางเป้าหมาย เลือกแหล่งความรู้ และประเมินผลการเรียนอย่างต่อเนื่อง SDL ไม่ใช่แค่เทคนิค แต่เป็นทัศนคติที่ยั่งยืน ซึ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมี ความเป็นอิสระ (Autonomy) และ ความรับผิดชอบ (Personal Responsibility) ต่อตนเองมากขึ้น ซึ่ง SDL ยังส่งเสริมการสร้างทักษะการรู้เท่าทันและการควบคุมตนเอง (Self-Regulation) ซึ่งช่วยให้สามารถวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา และประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาพบว่าผู้เรียนที่พัฒนาทักษะ SDL มักมีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการที่สูงกว่าและสามารถจัดการโครงการวิจัยหรืองานต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อนได้ดี ดังนั้นแล้ว SDL จึงเป็นกรอบที่สนับสนุนการเรียนระดับสูง เช่น ในระดับบัณฑิตศึกษา ที่จะต้องอาศัยทั้งความสามารถตนเองและกระบวนการคิดเชิงวิพากษ์ (Knowles, 1975)

จากงานวิจัยของ Songkram, Songkram, Chootongchai, และ Samanakupt (2021) พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีทักษะ Self-Directed Learning (SDL) สูง จะแสดงถึงความสามารถในการวางแผนการเรียนอย่างมีระบบ พร้อมบริหารเวลาและทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งช่วยให้พวกเขาทำผลงานเชิงวิชาการได้ตามเกณฑ์มาตรฐานสูงมากกว่ากลุ่มที่มีทักษะ SDL ต่ำ ทั้งยังมีแนวโน้มที่จะสร้างสรรค์นวัตกรรม และพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง ผลการศึกษาชี้ชัดว่า SDL มีส่วนสำคัญในการเชื่อมโยงกระบวนการวางแผน ติดตามและประเมินผล ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักของการเรียนรู้เชิงลึก (Deep Learning) จึงทำให้ผู้เรียนสามารถจัดการกับโจทย์หรือกรอบงานที่ซับซ้อนได้ดีขึ้น โดยเฉพาะในสภาพแวดล้อมที่ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีดิจิทัลและแพลตฟอร์มห้องเรียนเสมือน (Virtual Smart Classroom) ยิ่งไปกว่านั้น งานวิจัยยังระบุว่า นักศึกษาที่มีระดับ SDL สูง สามารถใช้ทักษะการรู้เท่าทัน (Metacognition) หรือการตระหนักรู้ในกระบวนการคิดของตน ช่วยให้พวกเขาสามารถตรวจสอบวิธีคิด ปรับกลยุทธ์การเรียนรู้ และเลือกใช้เครื่องมือดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้ผลงานวิชาการมีคุณภาพและนวัตกรรมที่โดดเด่น

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning Theory)

Transformative Learning คือ กระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงกรอบความคิด เน้นกระบวนการเปลี่ยนกรอบคิดผ่านการสะท้อนเชิงลึก (Premise Reflection) การเรียนรู้ประเภทนี้ช่วยให้นักศึกษาได้พิจารณาความเชื่อเดิมของตนอย่างวิพากษ์ และเปิดรับแนวคิดใหม่ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งมีผลต่อคุณภาพของงานวิจัยและการเรียนรู้ที่ยั่งยืน จากงานวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษา พบว่ากระบวนการนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ที่ยั่งยืน นักศึกษาที่ได้ลงมือสะท้อนสมมติฐานเดิมของตนเอง จะสามารถพิจารณาคุณค่าและความเชื่อของตนใหม่ โดยนำไปสู่การปรับเปลี่ยนแนวคิดในการวิจัย ทำให้ผลลัพธ์ในการสร้างองค์ความรู้มีคุณภาพดีขึ้น (Mezirow, 1997)

งานศึกษาเฉพาะทางของ Damianakis, Barrett, Archer-Kuhn, Samson, Matin และ Ahern (2019) พบว่าในบริบทของนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ การเรียนรู้เชิงเปลี่ยนแปลงช่วยให้นักศึกษาสามารถประเมินตัวเองซ้ำ (Re-Evaluate) และพัฒนาทั้งด้านอารมณ์และวิชาชีพ ซึ่งสะท้อนว่าการเปลี่ยนกรอบคิดไม่ได้เกิดจากเนื้อหาที่ได้รับแต่เกิดเพราะการเผชิญกับภาวะวิกฤตที่ทำให้เกิดความสับสน (Disorienting Dilemma) และผ่านการสนทนาเชิงวิพากษ์ในกลุ่มเพื่อนหรืออาจารย์ผู้แนะนำ สำหรับนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา การเปลี่ยนแปลงในระดับนี้ มีผลต่อคุณภาพการออกแบบงานวิจัย ทั้งในแง่กรอบแนวคิด วิธีวิทยาการ และมุมมองของตนเองต่อประเด็นวิชา ความเข้าใจนี้ช่วยเพิ่ม ความลึกของการวิเคราะห์ และสร้างผลลัพธ์ที่มีความหมายต่อวงวิชาการในระยะยาว

นอกจากนี้ กระบวนการ Transformative Learning ส่งเสริมให้ผู้เรียนมี ความเป็นอิสระทางความคิด สามารถตั้งคำถามต่อข้อมูลที่ได้รับ และไม่หยุดอยู่กับสิ่งที่รับรู้มาเท่านั้น แต่พร้อมเปิดรับมุมมองที่หลากหลาย ซึ่งเป็นทักษะสำคัญสำหรับนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญระดับสูง ซึ่งการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการสะท้อนความคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Reflection) เช่น การอภิปรายกลุ่ม การทำงานกับกรณีศึกษาเชิงซ้อนหรือ

การสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์จริง ล้วนเป็นการสร้างเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความสับสนทางความคิด (Disorienting Dilemmas) ที่อาจนำไปสู่การเปลี่ยนกรอบคิดของผู้เรียน ในแง่ความยั่งยืนการเรียนรู้เชิงเปลี่ยนแปลงไม่เพียงแต่เกิดขึ้นเพียงชั่วคราว แต่สามารถสะสมเป็นทักษะได้ เมื่อผู้เรียนได้รับโอกาสสะท้อนอย่างต่อเนื่อง และมีสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน เพื่อทบทวนสมมติฐานเก่าอย่างเป็นระบบต่อไป (Kijbunchuay, Chusri, & Puangpronpitag, 2018)

3. ทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory)

แรงจูงใจ (Motivation) เป็นกลไกทางจิตวิทยาที่ขับเคลื่อนพฤติกรรมของมนุษย์ รวมถึงพฤติกรรมทางการเรียนรู้ โดยเฉพาะในระดับบัณฑิตศึกษาที่ต้องอาศัยความพยายามอย่างยั่งยืนและความสามารถในการขับเคลื่อนตนเอง ทฤษฎีแรงจูงใจได้ถูกพัฒนาและนำเสนอหลากหลายแนวคิด ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ได้แก่

3.1 ทฤษฎีแรงจูงใจด้านเนื้อหา (Content Theories)

3.2 ทฤษฎีแรงจูงใจด้านกระบวนการ (Process Theories)

3.3 ทฤษฎีด้านการเสริมแรงและการปรับพฤติกรรม (Behavior Theories)

ซึ่งแต่ละกลุ่มทฤษฎีมีความเชื่อมโยงอย่างสำคัญกับการประสบความสำเร็จในการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา ดังนี้

3.1 ทฤษฎีแรงจูงใจด้านเนื้อหา (Content Theories)

ทฤษฎีกลุ่มนี้มุ่งเน้นที่สิ่งที่บุคคลต้องการหรือความต้องการภายในที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม ตามที่ Maslow's Hierarchy of Needs เสนอว่าความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้นจากพื้นฐาน เช่น ความต้องการทางกายภาพ ความปลอดภัย ไปจนถึงการเติมเต็มตนเอง (Self-actualization) ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้เรียนระดับบัณฑิตศึกษา หากนักศึกษายังประสบปัญหาด้านปัจจัยพื้นฐาน เช่น การเงินหรือความมั่นคง ก็อาจไม่มีสมาธิในการเรียนหรือทำวิจัยได้อย่างเต็มศักยภาพ และเมื่อพิจารณาในบริบทของผู้เรียนระดับสูง ความต้องการในระดับ Esteem และ Self-actualization มีความสำคัญมากเพราะผู้เรียนต้องการได้รับการยอมรับทางวิชาการ และต้องการพัฒนาศักยภาพของตนอย่างสูงสุดผ่านการทำวิทยานิพนธ์ งานวิจัย หรือผลงานตีพิมพ์ (Maslow, 1943)

3.2 ทฤษฎีแรงจูงใจด้านกระบวนการ (Process Theories)

ทฤษฎีกลุ่มนี้เน้นว่าบุคคลใช้เหตุผลในการตัดสินใจว่าควรมีแรงจูงใจต่อพฤติกรรมนั้นหรือไม่ โดยอิงจากความคาดหวังและผลลัพธ์ ตัวอย่างสำคัญคือ Expectancy Theory ของ Vroom (1964) ระบุว่าแรงจูงใจเกิดจาก 3 องค์ประกอบ ได้แก่

3.2.1 ความเชื่อว่าความพยายามจะนำไปสู่ผลงาน (Expectancy)

3.2.2 ความเชื่อว่าผลงานจะนำไปสู่รางวัล (Instrumentality)

3.2.3 คุณค่าของรางวัล (Valence)

โดยแรงจูงใจจะสูงก็ต่อเมื่อ ทั้ง 3 องค์ประกอบมีค่าในเชิงบวก สำหรับในระดับบัณฑิตศึกษา นักศึกษาที่เชื่อว่าการทบทวนและทำวิจัยจะทำให้ตนได้รับผลสัมฤทธิ์ เช่น การจบการศึกษา โอกาสในการทำงาน หรือทุนวิจัย ย่อมมีแรงจูงใจมากกว่า แต่ในทางกลับกัน หากนักศึกษารู้สึกว่าความพยายามไม่มีค่า หรือระบบไม่ยุติธรรม แรงจูงใจก็จะลดลงตามสูตรของ Vroom ($Motivation = Expectancy \times Instrumentality \times Valence$)

3.3 ทฤษฎีด้านการเสริมแรงและการปรับพฤติกรรม (Behavior Theories)

Self-Directed Learning Theory (SDT) ของ Richard M. Ryan และ Edward L. Deci (2017) สรุปแก่นของแรงจูงใจไว้ว่า มนุษย์จะมีแรงจูงใจอย่างยั่งยืนก็ต่อเมื่อได้รับการตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐาน 3 ด้าน ได้แก่

3.3.1 Autonomy (ความเป็นอิสระ) หมายถึง ผู้เรียนในระดับบัณฑิตศึกษามักต้องการอิสระในการเลือกหัวข้อวิจัยและแนวทางการศึกษา

3.3.2 Competence (ความสามารถ) หมายถึง ความรู้สึกที่ตนเองทำได้ดี ส่งผลโดยตรงต่อแรงจูงใจในการทำงานวิจัย

3.3.3 Relatedness (ความสัมพันธ์) หมายถึง ความรู้สึกที่ได้รับการสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษา หรือมีเพื่อนร่วมทางในการเรียนรู้ ทำให้แรงจูงใจสูงขึ้น

เมื่อพิจารณาในบริบทของการเรียนระดับบัณฑิตศึกษา SDT จึงเป็นทฤษฎีที่ตอบโจทย์มากที่สุดในยุคปัจจุบัน เพราะนักศึกษาระดับสูงจำเป็นต้องมีวินัยในตนเองและรักษาแรงจูงใจอย่างต่อเนื่อง พัฒนาการของทฤษฎีแรงจูงใจสะท้อนให้เห็นว่า การเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษาไม่ใช่เพียงการถ่ายทอดเนื้อหา แต่เกี่ยวข้องกับแรงผลักดันภายในที่ซับซ้อน ทั้งจากความต้องการพื้นฐาน ความคาดหวัง และการเสริมแรงจากสิ่งแวดล้อมนั่นเอง

4. แนวคิดอภิปัญญา (Metacognition Concept)

Metacognition หรือ อภิปัญญา เป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดเกี่ยวกับความคิดของตนเอง ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ โดยเฉพาะในด้านการควบคุมตนเองในการเรียนรู้ แนวคิดนี้ได้รับการพัฒนาโดย Flavell (1979) ซึ่งได้เสนอว่า Metacognition หรือ อภิปัญญา จะประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก คือ ความรู้ด้านอภิปัญญา (Metacognitive Knowledge) และ การควบคุมด้านอภิปัญญา (Metacognitive Regulation) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ความรู้ด้านอภิปัญญา (Metacognitive Knowledge) หมายถึง ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองในฐานะผู้เรียน เช่น จุดแข็ง จุดอ่อน วิธีการเรียนรู้ที่ตนถนัด ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะงาน และกลยุทธ์ในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ขณะที่ การควบคุมด้านอภิปัญญา (Metacognitive Regulation) หมายถึง การบริหารจัดการความคิดของตนในระหว่างการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การควบคุม/เฝ้าติดตาม (Monitoring) และการประเมินผล (Evaluating) การเรียนรู้ของตนเอง โดยผู้เรียนที่มีทักษะอภิปัญญาสูงจะสามารถกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน รู้วิธีเลือกใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมกับ

เนื้อหาหรือสถานการณ์ สามารถติดตามและปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน นอกจากนี้ อภิปัญญายังส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และพัฒนาความเข้าใจเชิงลึกของผู้เรียน โดยในทางบริบทของการศึกษา อาจารย์ผู้สอนสามารถที่จะส่งเสริมอภิปัญญาของผู้เรียนได้โดยการตั้งคำถามชี้แนะ เช่น คุณใช้วิธีอะไรในการแก้ปัญหานี้, คุณรู้ได้อย่างไรว่าคุณเข้าใจ รวมถึงการให้โอกาสนักเรียนได้สะท้อนกระบวนการคิดของตนเองหลังการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถยืนหยัดในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้ประพันธ์ได้นำเสนอจุดร่วมเชิงวิพากษ์ของผลการศึกษา พบว่า ความสำเร็จในการเรียนระดับบัณฑิตศึกษาขึ้นอยู่กับการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งและมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากหลายทฤษฎีสำคัญ ได้แก่ Self-Directed Learning ที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง Transformative Learning ที่ช่วยเปลี่ยนกรอบความคิดผ่านการสะท้อน และ Motivation Theory ที่อธิบายแรงจูงใจจากภายในและภายนอก พร้อมด้วย Metacognition ซึ่งส่งเสริมการรู้เท่าทันและควบคุมกระบวนการคิดของตนเอง แนวคิดและทฤษฎีเหล่านี้ล้วนส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การพัฒนาตนเอง และการปรับตัวในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบแนวคิด / ทฤษฎี

แนวคิด / ทฤษฎี	จุดเน้นหลัก	การประยุกต์ใช้ใน นักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา	จุดแข็ง ต่อความสำเร็จ	การอ้างอิง แนวคิด /ทฤษฎี
ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning Theory; SDL)	การกำกับ ตนเอง	การบริหารเวลา วางแผนวิจัย	พัฒนา ความรับผิดชอบ	Knowles, 1975
ทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำไปสู่ การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning Theory)	การสะท้อน ความคิด	การวิพากษ์ตนเอง การเปลี่ยน กรอบความคิด	เพิ่มคุณภาพวิจัย	Mezirow, 1997
ทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory)	แรงจูงใจภายใน	การเลือกหัวข้อวิจัย ความมุ่งมั่น	ลดการล้มเลิก กลางคัน	Maslow, 1943
แนวคิดอภิปัญญา (Metacognition Concept)	การรู้เท่าทัน การเรียนรู้ของ ตนเอง	การวางแผน ตรวจสอบ แก้ไข กลยุทธ์การเรียนรู้	เพิ่มประสิทธิภาพ การเรียนรู้	Flavell, 1979

จากตารางที่ 1 เป็นตารางการเปรียบเทียบแนวคิด/ทฤษฎี ที่ผู้ประพันธ์ได้นำมาใช้ในการวิพากษ์ถึงความสำเร็จในการเรียนระดับบัณฑิตศึกษา จะเห็นได้ว่าความสำเร็จในการเรียนระดับบัณฑิตศึกษาสามารถส่งเสริมได้ผ่านแนวคิดและทฤษฎีสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ Self-Directed Learning Theory (SDL) ที่เน้นการกำกับตนเอง ช่วยให้นักศึกษาบริหารเวลาและวางแผนวิจัยได้อย่างมีระบบ ส่งผลต่อการพัฒนาความรับผิดชอบในตนเอง, Transformative Learning Theory มุ่งเน้นการสะท้อนคิดและวิพากษ์ตนเอง ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนกรอบความคิด และช่วยยกระดับคุณภาพของงานวิจัย, Motivation Theory โดยเฉพาะแรงจูงใจภายใน มีบทบาทในการเลือกหัวข้อวิจัยอย่างมีความหมายและรักษาความมุ่งมั่น ช่วยลดโอกาสของการล้มเลิกการเรียนกลางคัน และสุดท้าย แนวคิด Metacognition ที่ช่วยให้นักศึกษารู้เท่าทันกระบวนการเรียนรู้ของตน สามารถวางแผนตรวจสอบ และปรับกลยุทธ์การเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมจึงเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้โดยรวม ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นรากฐานสำคัญของความสำเร็จในระดับบัณฑิตศึกษา

แนวคิดและทฤษฎีทั้ง 4 นี้ไม่ได้เป็นเพียงกรอบทางทฤษฎีเท่านั้น แต่ยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนานักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ระดับสูง ไม่ว่าจะเป็นความสามารถในการกำกับตนเอง สะท้อนคิดอย่างลึกซึ้ง มีแรงจูงใจภายในที่ยั่งยืน และสามารถประเมินตนเองในกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนเป็นพื้นฐานสำคัญของความสำเร็จทางวิชาการและวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติสำหรับผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง

1. สำหรับผู้เรียน

1.1 ส่งเสริมการตั้งเป้าหมาย และการวางแผนด้วยตนเอง

ผู้เรียนควรฝึกทักษะการกำกับตนเองด้วยการตั้งเป้าหมายรายสัปดาห์ รายเดือน และระยะยาว โดยเป้าหมายเหล่านี้ควรมีความชัดเจน วัดผลได้ และสอดคล้องกับแผนการเรียนหรือแผนการทำวิทยานิพนธ์ การใช้เครื่องมือเช่น Gantt Chart หรือ SMART Goal จะช่วยให้การวางแผนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 จัดทำผลสะท้อนกลับ (Reflection) รายเดือนเกี่ยวกับความคืบหน้า

การสะท้อนคิดเป็นกระบวนการสำคัญในระดับบัณฑิตศึกษา ผู้เรียนควรจัดทำบันทึกการเรียนรู้ หรือ Reflection Diary อย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง เพื่อประเมินตนเอง ทั้งในด้านเนื้อหาวิชา ปัญหาอุปสรรค และกลยุทธ์ที่ใช้ในการเรียนรู้ วิธีนี้ช่วยให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์และสามารถปรับปรุงวิธีการเรียนได้อย่างต่อเนื่อง

1.3 ใช้เทคนิค Metacognitive Concept เช่น Self-Questioning หรือ Mind Mapping

เทคนิคอภิปัญญาช่วยให้นักศึกษารู้เท่าทันกระบวนการคิดของตนเอง เช่น การตั้งคำถามกับตัวเอง (Self-Questioning) เพื่อทบทวนความเข้าใจ หรือการใช้แผนภาพความคิด (Mind Mapping) เพื่อสรุปแนวคิดและเชื่อมโยงองค์ความรู้ การฝึกใช้เทคนิคเหล่านี้ช่วยให้การเรียนรู้มีโครงสร้างและเป็นระบบมากขึ้น

2. สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา

2.1 จัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการสะท้อนความคิด

อาจารย์ควรออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักศึกษาได้สะท้อนมุมมองของตนเอง เช่น การเขียน Reflection หลังการนำเสนอ การอภิปรายกลุ่ม หรือการวิเคราะห์กรณีศึกษา โดยเน้นให้ผู้เรียนพิจารณาว่าตนเองคิดอย่างไร ทำไมจึงคิดเช่นนั้น และจะพัฒนาตนเองอย่างไร

2.2 เปิดพื้นที่ให้นักศึกษามีอิสระในการกำหนดหัวข้อและวิธีการศึกษา

การให้อิสระในการเลือกหัวข้อวิจัยหรือรูปแบบการศึกษา ช่วยเสริมแรงจูงใจภายในและเพิ่มความเป็นเจ้าของในกระบวนการเรียนรู้ อาจารย์ควรมีบทบาทในการชี้แนะมากกว่าการกำหนด โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ทดลอง วางแผน และตัดสินใจด้วยตนเอง

2.3 ประเมินแบบเน้นการประเมินเพื่อพัฒนา (Formative) มากกว่าการประเมินเพื่อสรุปผล (Summative)

การใช้การประเมินเพื่อพัฒนา (Formative Assessment) เช่น การให้ข้อเสนอแนะรายงาน การประเมินตนเอง หรือ Peer Review ช่วยให้นักศึกษาปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องและไม่รู้สึกกดดันจากคะแนนเพียงครั้งเดียว ซึ่งเหมาะกับการพัฒนาทักษะเชิงวิชาการและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

3. สำหรับอาจารย์ผู้สอน

3.1 ออกแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่กระตุ้นการคิดวิเคราะห์และสะท้อนคิด

อาจารย์ผู้สอนควรเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดเป็นผู้อำนวยความสะดวก โดยเน้นการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้คิด วิเคราะห์ ถกเถียง และประยุกต์ใช้ความรู้ เช่น การเรียนแบบ Problem-Based Learning (PBL) Case Study หรือการเรียนรู้แบบ Flipped Classroom เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและความเข้าใจในเชิงลึก

3.2 สนับสนุนการเรียนรู้แบบสหวิทยาการ (Interdisciplinary Learning)

นักศึกษาบัณฑิตศึกษามักต้องเชื่อมโยงความรู้ข้ามสาขา อาจารย์ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกหัวข้อหรือโจทย์ที่บูรณาการข้ามศาสตร์ และสนับสนุนการใช้กรณีศึกษาหรือแหล่งข้อมูลจากหลายมุมมองเพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์เชิงซ้อน

3.3 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและเคารพความแตกต่างทางความคิด

อาจารย์ผู้สอนควรส่งเสริมวัฒนธรรมห้องเรียนที่สนับสนุนให้นักศึกษากล้าคิด กล้าถาม กล้าแสดงออก และเคารพความคิดเห็นที่หลากหลาย โดยหลีกเลี่ยงการตัดสินหรือจำกัดกรอบความคิด ซึ่งจะส่งเสริมการพัฒนาความคิดเชิงวิพากษ์อย่างแท้จริง

4. สำหรับสถาบันการศึกษา

4.1 บรรจุหลักสูตรเตรียมความพร้อมด้าน Self-Directed Learning Theory (SDL) และ Metacognition Concept

ควรมีหลักสูตรฝึกอบรมหรือวิชาพื้นฐานที่เน้นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้แบบกำกับตนเองและอภิปัญญา เช่น วิชาการเตรียมตัวสำหรับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หรือ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเน้นการปฏิบัติจริงมากกว่าทฤษฎี

4.2 จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาการเรียนรู้เชิงลึก

การมีหน่วยงานเฉพาะ เช่น ศูนย์สนับสนุนการวิจัยและการเรียนรู้บัณฑิตศึกษาที่มีอาจารย์พี่เลี้ยงหรือผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาด้านการตั้งเป้าหมาย การบริหารเวลา และการจัดการปัญหาเฉพาะทาง จะช่วยลดอัตราการลาออกและเพิ่มคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

4.3 สร้างแพลตฟอร์มเครือข่ายวิจัยสำหรับนักศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอก

การมีพื้นที่ออนไลน์หรือออฟไลน์ที่นักศึกษาสามารถแลกเปลี่ยนหัวข้อวิจัย แร่แหล่งข้อมูล และร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล เช่น ผ่าน Google Workspace, Microsoft Teams หรือ เวที Research Forum จะส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือและสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาโครงการวิจัยของตนเอง

บทสรุป

ความสำเร็จในการเรียนระดับบัณฑิตศึกษาไม่ควรถูกจำกัดแค่การจบการศึกษาหรือเกรดเฉลี่ยเท่านั้น แต่ควรครอบคลุมการพัฒนาทักษะวิชาการและทักษะชีวิตที่สำคัญ เช่น การคิดเชิงวิพากษ์ การวิจัยอย่างมีคุณภาพ การจัดการตนเอง และการมีส่วนร่วมในชุมชนวิชาการ โดยทฤษฎี Self-Directed Learning (SDL) สนับสนุนให้นักศึกษามีความรับผิดชอบในการกำกับการเรียนรู้ของตนเอง ตั้งแต่การวางแผนจนถึงการประเมินผล ซึ่งช่วยให้บริหารเวลาและทรัพยากรได้ดี มีความคิดเป็นระบบและพัฒนาตนเองต่อเนื่อง ส่วน Transformative Learning Theory มุ่งให้ผู้เรียนสะท้อนคิดอย่างลึกซึ้งจนสามารถเปลี่ยนกรอบความคิดได้ช่วยยกระดับคุณภาพของงานวิจัยและเปิดรับมุมมองใหม่ ๆ ทฤษฎี Motivation โดยเฉพาะแนวคิด Self-Determination Theory และ Maslow's Hierarchy of Needs อธิบายว่า การเรียนรู้ที่ยั่งยืนต้องเกิดจากแรงจูงใจภายใน ความรู้สึกมีคุณค่า มีอิสระ และความสัมพันธ์กับผู้อื่น ขณะที่แนวคิด Metacognition ช่วยให้นักศึกษาตระหนักถึงกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง โดยสามารถวางแผน ตรวจสอบ และประเมินกลยุทธ์การเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นรากฐานของการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งและยั่งยืน ทั้งหมดนี้ จึงล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งเสริมความสำเร็จในระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งในด้านวิชาการและการพัฒนาอาชีพในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- Abdelshiheed, M., Zhou, G., Maniktala, M., Barnes, T., & Chi, M. (2023). Metacognition and motivation: The role of time-awareness in preparation for future learning. *arXiv preprint, arXiv:2303.13541*. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2303.13541>
- Butrwong, S. (2022). Factors affecting the success of thesis writing of graduate students, Faculty of Science, Mahasarakham University. *Mahamakut Graduate School Journal*, 20(1), 86-96. Retrieved from <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/mgsj/article/view/259975>
- Chonnapasatid, W., Narintarakul Na Ayuthaya, A., & Kankanoke, P. (2021). The study of factors affecting the success of a doctoral degree in Thailand. *Sukhothai Thammathirat Open University Journal*, 33(2), 93–144. Retrieved from <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/stouj/article/view/247892>
- D'Alessio, F. A., Avolio, B. E., & Charles, V. (2019). Studying the impact of critical thinking on the academic performance of executive MBA students. *Thinking Skills and Creativity*, 31, 275–283. <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2019.02.002>
- Damianakis, T., Barrett, B., Archer-Kuhn, B., Samson, P. L., Matin, S., & Ahern, C. (2019). Transformative learning in graduate education: Masters of social work students' experiences of personal and professional learning. *Studies in Higher Education*, 45(7), 1-19. <https://doi.org/10.1080/03075079.2019.1650735>
- Flavell, J. H. (1979). Metacognition and cognitive monitoring: A new area of cognitive-developmental inquiry. *American Psychologist*, 34(10), 906–911. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.34.10.906>
- Kijbunchuay, S., Chusri, P., & Puangpronpitag, S. (2018). Development of transformative learning through reflective practices in graduate students. *Journal of Education Research*, 23(1), 45–62.
- Knowles, M. S. (1975). *Self-directed learning. A guide for learners and teachers*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall/Cambridge.
- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370–396. <https://doi.org/10.1037/h0054346>
- Mezirow, J. (1997). Transformative learning: Theory to practice. *New Directions for Adult and Continuing Education*, 74, 5–12. <https://doi.org/10.1002/ace.7401>
- Monash University. (2024). *What are the benefits of graduate study?* Retrieved June 12, 2025, from <https://www.monash.edu/graduate-study>

- Phinyosermrat, N., Boonkorsang, K., Phantuta, N., & Mueanprasat, C. (2024). Factors affecting graduation periods of graduate students (master's degree) at the Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University. *Mahidol R2R e-Journal*, 11(3), 86–100. <https://doi.org/10.14456/jmu.2024.32>
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2017). Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development, and wellness. The Guilford Press. <https://doi.org/10.1521/978.14625/28806>
- SalaryExplorer. (2024). ปริญญาโท เงินเดือนสูงกว่าปริญญาตรี 29%. *Money Buffalo*. Retrieved August 24, 2025, from <https://www.moneybuffalo.in.th/economy/the-average-thai-salary-is-19000-baht-how-many-years-must-you-work-for-your-salary-to-double>
- Songkram, N., Songkram, N., Chootongchai, S., & Samanakupt, T. (2021). Developing students' learning and innovation skills using the virtual smart classroom. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (IJET)*, 16(4), 34–51. <https://doi.org/10.3991/ijet.v16i04.15221>
- Vroom, V. H. (1964). *Work and motivation*. New York, NY: Wiley.